

Bibliotekarstudentens nettleksikon om litteratur og medier

Av Helge Ridderstrøm (førsteamanuensis ved OsloMet – storbyuniversitetet)

Sist oppdatert 03.12.20

Artikkel

(_sjanger, _sakprosa) En saklig, informativ og forklarende tekst, en utgreiing om et emne, en faktaorientert drøfting og vurdering. Artikler er enten generell-allmenne (f.eks. en leksikonartikkel eller populærvitenskapelig artikkel) eller aktuelle (f.eks. en avisartikkel eller en forskningsartikkel). De fleste artikler er diskuterende/drøftende, andre er presenterende/beskrivende.

“Opprinnelsen til artikkel ligger i det latinske *articulus*, som betyr ledd, eller del av tale eller setning. [...] Omfanget på en artikkel kan variere sterkt, fra de korte og konsise leksikonartiklene, til de lange forskningsartiklene, som kan gå over 30-40 sider. En god artikkel er så lang at den svarer fyllestgjørende på sin problemstilling. Artikkelens innholdstygde kan også variere, alt etter tema, grad av grundighet eller vitenskapelighet. Dette står i nær sammenheng med hvem den er skrevet for, i hvilket medium. Avisartikkelen og artiklene i allmenne tidsskrifter, skal helst kunne kommunisere med et bredt publikum, mens artiklene i fagtidsskriftene kan ha et mer innforstått preg, fordi de snakker til spesielle yrkes- eller interessegrupper. I slike artikler forutsettes det ofte kjennskap til fag- og forskningsterminologi i det aktuelle faget. Det er den vitenskapelige fagartikkelen som er den vanligste formen for publisering av forskningsresultater og det er den foretrukne formen for kunnskapsformidling i fagtidsskrifter, selv om essays også fungerer på denne måten i en del tidsskrift, for eksempel i *Prosa* og i *Samtiden*.” (Åse Kristine Tveit i <http://www.jbi.hio.no/bibin/diverse/SkriftligeSjangrer.pdf>; lesedato 28.09.12)

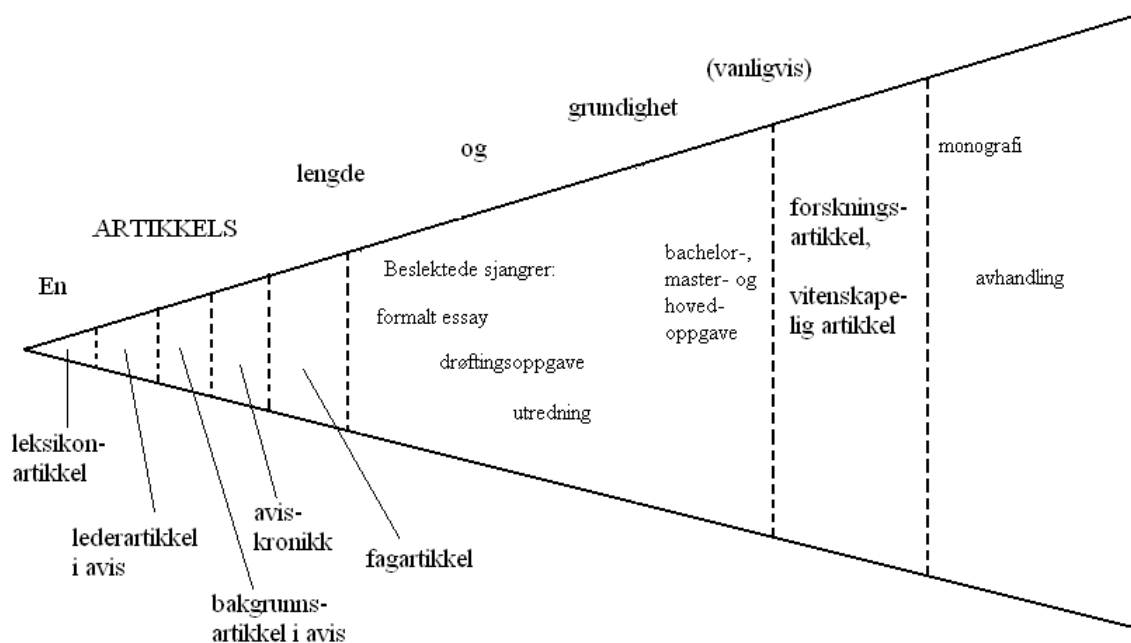
Artikler skrives vanligvis innen en bestemt teoretisk referanseramme, basert på teorier og nøkkelbegreper, og på empiri samlet inn gjennom en bestemt metode. En artikkel kan f.eks. være basert på andres tekster, intervjudata (som er kvalitative data), data fra spørreundersøkelser (kvantitative data), data fra eksperimenter (kvantitative data) eller erfaringer fra egen praksis (erfæringsdata, praksiserfaringer) (Pettersen 2016 s. 120).

“En artikkel kan i prinsippet handle om hva som helst, men skal helst ha et innhold som bringer noe nytt til sitt felt, enten det er i form av kunnskap eller synspunkter/perspektiv. Det som er felles for de fleste varianter innenfor artikkelsjangeren er målrettethet. Artikkelen er konsentrert om sitt emne, systematisk og logisk i sin oppbygning, og viser til kilder og verifiserbare saksforhold, og trekker

konklusjoner uten å henfalle til spekulasjoner (i alle fall hvis det er en god artikkel). [...] Artikkelen vil først og fremst holde sitt emne – sin problemstilling, sin undersøkelse og sitt svar på denne så sterkt som mulig fram for sin leser.” (Åse Kristine Tveit i <http://www.jbi.hio.no/bibin/diverse/SkriftligeSjangrer.pdf>; lesedato 28.09.12)

“A self-contained nonfiction prose composition on a fairly narrow topic or subject, written by one or more authors and published under a separate title in a collection or periodical containing other works of the same form. The length of a periodical article is often an indication of the type of publication – magazine articles are usually less than five pages long; articles published in scholarly journals, longer than five pages.” (Joan M. Reitz i http://lu.com/odlis/odlis_c.cfm; lesedato 30.08.05)

Artikler publiseres i f.eks. leksikon, aviser og tidsskrifter. En artikkeltekst kan omfatte alt fra noen få linjer (i et lite leksikon) til 40-50 sider. Grundigheten i behandlingen av emnet blir vanligvis større jo lenger teksten er.

Vanlige trekk ved en lederartikkel: “The “opinion” article (as opposed to the news article) calls for the development and rational justification of a stance on a controversial matter. It allows for subjectivity and tolerates polemical discourse, defined as a violent confrontation of antagonistic theses. However, it generally imposes some limits on its violence in order to keep the respectability of the paper

(especially when the article is signed by one of its chief editors).” (Ruth Amossy i <https://scholar.uwindsor.ca/cgi/viewcontent.cgi?article=1083&context=ossa> archive; lesedato 26.09.18)

En lederartikkel i en avis er en tekst som kommenterer, forklarer, belærer, oppfordrer og appellerer til lesernes egen dømmekraft (Arnold og Sinemus 1983 s. 336). Den som skriver lederartikler, må ha mye sakkunnskap, men først og fremst vise en høy grad av uavhengighet, dvs. evne til å gjøre selvstendige vurderinger.

Det finnes også andre undersjangrer, f.eks. debattartikkel. En debattartikkel er en meningsytring knyttet til et aktuelt tema, en spesiell hendelse eller noe annet i den dagsaktuelle samfunnsutviklingen. Hensikten er å uttrykke et synspunkt (gjerne et sterkt og provoserende synspunkt) og vekke debatt, og til det trengs det tydelige og offensive meninger. Det er ikke krav til “objektivitet”, men faktaopplysninger må være korrekte. Språket bør være spenstig for å vekke interesse og oppsikt. Ofte er en artikkel en respons på en tidligere artikkel. Det er vanlig at avis- og tidsskrift-redaksjoner korter ned teksten og forandrer overskriften på en innsendt debattartikkel. I fagtidsskrifter handler debattartikler ofte om forhold innen en bransje eller organisasjon.

“Formålet med en leksikonartikkel er å presentere etablert kunnskap på en nøytral, kortfattet og oversiktlig måte. Målgruppen er gjerne den alminnelige leser så vel som fagfolk. Det finnes imidlertid også vitenskapelige leksika og andre oppslagsverker som forutsetter fagkunnskaper hos leseren. Leksikonartikkelen tar uansett normalt ikke sikte på å overbevise noen om noe ved å argumentere for det. Den forklarer og instruerer heller ikke slik som en lærebok gjør det. Leksikonartikkelen er først og fremst informativ og deskriptiv. Den gir opplysninger, definerer ord og begreper og beskriver saksforhold.” (<http://sokogskriv.no/lesing/hvordan-hente-noe-ut-av-en-tekst/>; lesedato 18.11.16)

Artikler som er publisert enkeltvis, samles av og til i monografier og avhandlinger, men de kan også forbli enkelttekster. “[M]ånga teman är för små för att kunna bära en bok – man kan alltså råka ut för att det finns 200 artiklar om ett givet tema, men inte en enda bok.” (Rienecker og Jørgensen 2002 s. 120)

Mange bøker er basert på artikler som først har blitt publisert i andre medier. Nils Rune Langelands *Europa: Ei krossferd* (2011) består av artikler som først ble trykt i den nynorske ukeavisa *Dag og Tid*.

Å skrive en god artikkel, et faglig essay eller en analyse er krevende. Du bør vise selvstendighet, definere og belyse sentrale begreper, anvende faginsikter, argumentere for og imot andres og dine egne meninger, gi uttrykk for forståelse for ulike innfallsvinkler, vise evne til systematisk tenkning og refleksjon, bruke relevant teori og litteratur, og vekke interesse og motivasjon hos leseren.

Hos Rienecker & Jørgensen (2005 s. 50-51) finnes følgende innholdskriterier for gode fagtekster. Studenten

- demonstrerer (omfattende) kunnskaper
- viser åpenlys selvstendighet
- har en faglig velvalgt problemstilling
- viser profesjonelt (og eventuelt personlig) engasjement
- bruker, ikke bare refererer viten
- begrunner alle valg
- viser faglig iakttagelsesevne
- har opplysninger som er sanne eller sannsynliggjorte
- fokuserer, analyserer, fortolker, argumenterer, diskuterer, reflekterer, vurderer, viser nødvendigheten av (nye) handlinger
- bruker relevante og presise begreper og modeller
- bruker relevant(e) metode(r) og teori(er)
- bruker kun relevant litteratur
- bruker litteratur som er up to date, begrunner at den brukes og vurderer den
- følger vanlig etikk for kildebruk og dokumentasjon

En empirisk forskningsartikkel er basert på vitenskapelige undersøkelser (Rienecker, Jørgensen og Gandil 2016 s. 90). En forskningsartikkel bør ha både gyldighet, viktighet og originalitet (Flyum 2011 s. 49). Fag- og forskningsartikler har vanligvis en problemstilling – et spørsmål de vil besvare, et problem de vil undersøke. De skal gi ny kunnskap, vise noe som er ukjent for de fleste eller sette et emne i en sammenheng på en måte som gir nye innsikter. Det er altså mulig med ulike vektlegginger og kombinasjoner av ny faktaopplysninger, nye perspektiver og nye vurderinger fra forfatteren.

“Den moderne vitenskapelige artikkelen ble funnet opp som en del av den moderne naturvitenskapen. Den er knyttet til behovet for å meddele forskningsresultater i et forholdsvis kort, men informasjonsrikt format. [...] Alternativet til artikkelen er monografien, den bredere og mer detaljerte behandlingen av et avgrenset tema. Den kan ha form av bok, avhandling eller rapport.” (Sørensen 2002 s. 2)

“Artiklar er den viktigaste valutaen i forskningssystemet. Verda blir om lag to millionar forskingsartiklar rikare kvart år, og norske forskarar publiserte nesten 13 000 av dei i 2015, ifølgje den siste indikatorrapporten frå Forskningsrådet.” (*Forskerforum* nr. 1 i 2018 s. 18)

“Formålet med en vitenskapelig artikkel er å presentere ny kunnskap eller gi nye perspektiver på et faglig problem eller en faglig gjenstand. Målgruppen er andre fagpersoner. En vitenskapelig artikkel er først og fremst argumenterende: Den hevder at noe er tilfelle eller sannsynligvis tilfelle, og underbygger påstanden med argumenter. En vitenskapelig artikkel må derfor ha grundig og sammenhengende argumentasjon. Den må også ha grundig dokumentasjon, ved å vise til empiri eller til annen forskning. Dessuten må forfatteren av en vitenskapelig artikkel anvende

anerkjente metoder og gjøre rede for disse i artikkelen.” (<http://sokogskriv.no/lesing/hvordan-hente-noe-ut-av-en-tekst/>; lesedato 18.11.16)

“Hvilke forhold og argumenter av teoretisk og metodisk karakter støtter opp om og styrker oppgavens resultater og mine foreløpige konklusjoner – og hvilke forhold svekker dem?” (Pettersen 2016 s. 131) “Vi vurderer resultatene i forhold til arbeidets *teoretiske* referanseramme: Hvordan forholder resultatene seg til teorien(e)s antakelser og argumenter? Kan det for eksempel være slik at vi i ettertid ser alternative forklaringer og begreper som gir en like god eller bedre forklaring på oppgavens funn og resultater? [...] Vi stiller oss kritiske til kvaliteten på resultatene: Holder de mål? Vi vurderer hvor gyldige og pålitelige de er – det handler om *validitet* og *reliabilitet*. Vi vurderer også mulig *feilkilder*, for eksempel: Skjedde det ting under arbeidet som vi ikke hadde forutsett og som kan ha påvirket resultatene? I så fall, var det forhold vi burde ha forutsett ut fra teoretiske og metodiske valg, eller var det tilfeldige ting som skjedde underveis? Oppsummert står *metodekritikk* sentralt i drøftingen.” (Pettersen 2016 s. 132-133)

En vitenskapelig artikkel (på engelsk et “research paper”) kan beskrives gjennom nøkkelordene undersøkelse, forskning, analyse, dokumentasjon og argumentasjon, og teksten dokumenterer forfatterens egen faglige undersøkelse som er basert på og ses i sammenheng med litteratur om emnet og som viser at forfatteren er oppdatert (Rienecker, Jørgensen og Gandil 2016 s. 52).

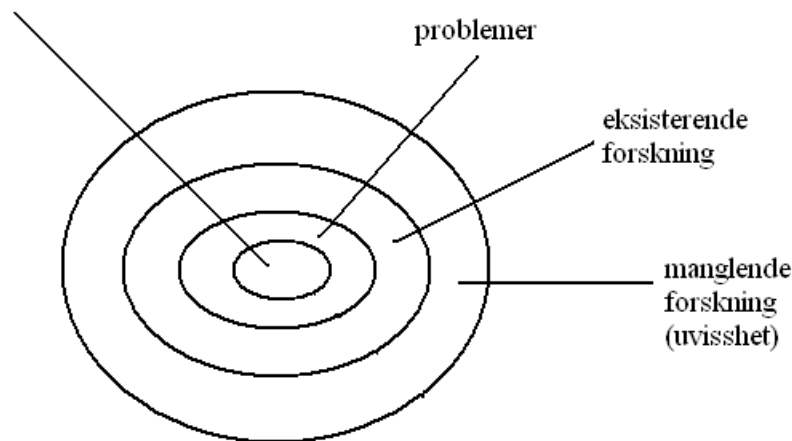
En vitenskapelig artikkel kan defineres som

- dokumentasjon
 - av en undersøkelse
 - av et faglig relevant problem
 - ved bruk av fagets begreper, teorier og metoder
 - med det formål å overbevise fagfeller
 - om riktigheten av undersøkelsens resultater og konklusjon
 - i en framstilling som er akseptabel i det faglige diskursfellesskapet
- (Rienecker, Jørgensen og Gandil 2016 s. 52)

“Den internasjonale rekorden på antall forfattere på en eneste vitenskapelig artikkel er 138 personer.” (Ottar Grepstad gjengitt fra *Skolefokus* nr. 1 i 1998 s. 46)

Grundige og undersøkende artikler fokuserer på problemer – eller ett bestemt problem – knyttet til emnet. De henviser til det som finnes av forskning og påpeker hva det ikke er forsket på og som det fortsatt er knyttet stor usikkerhet til. En forskningsartikkel kan være på 50 sider eller mer, og referere til “alt” av viktig forskning om emnet. Litteraturlistene etter slike artikler er derfor lange.

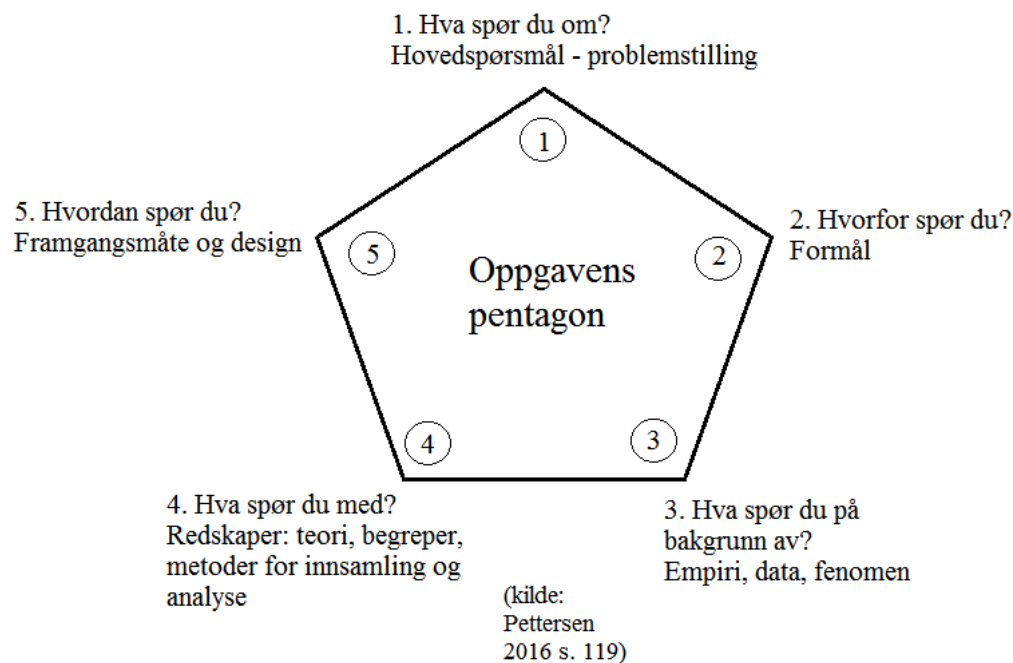
ARTIKKELENS emne

Artikkelforfatteren bør bl.a. stille seg disse spørsmålene:

- “1 Hva har du tenkt å undersøke? (Presentasjon)
- 2 Hva spør du om, og hvorfor spør du om det? (Problemstilling + begrunnelse)
- 3 Hvilket materiale tror du finnes, som egner seg til å besvare spørsmålet? (Bevismidler, som for eksempel vitneutsagn, empiri eller annen dokumentasjon)
- 4 Hvordan vil du bruke materialet, for å finne svar på spørsmålet? (Metode)
- 5 Hva venter du i beste fall å oppnå med undersøkelsen? (Sammenfatning: målsettingen og ambisjonsnivået for prosjektet) ” (Flyum 2011 s. 45)

Fem sentrale spørsmål kan stilles opp i en modell:

Lotte Rienecker, Peter Stray Jørgensen og Morten Gandil har satt opp en punktliste for vitenskapelige artikler, der de lister opp momenter som kan (og ofte bør) være med:

Introduksjon:

- etablerer artikkelens forskningsområde og formulerer problemstilling
- gir en oversikt over hva som er skrevet og publisert på området (“state of the art”)
- informerer om bakgrunnen for undersøkelsen
- peker på hvordan eget arbeid utgjør en del av forskningsområdet og gjerne hvordan det skaper og fyller en nisje

Metoder og materialer:

- beskriver framgangsmåten, dvs. metoden(e) som brukes (for å innta nisjen)
- beskriver materialet som er funnet og brukt for å kunne bruke metoden(e)

Teori:

- gjennomgår det teoretiske grunnlaget og de viktigste begrepene
- definerer de (teoretiske) begrepene som er de sentrale i artikkelen

Resultater:

- samler resultater fra intervjuer, analyser, eksperimenter, beregninger osv. i tekst, skjemaer, tabeller og/eller figurer
- sammenligner resultater
- tolker resultatene og hvilken betydning likheter og forskjeller som ble påvist i sammenligningen har

Diskusjon:

- refererer til tidligere forskning på området, på en slik måte at denne forskningen representerer kritikk av og/eller støtte for egne oppfatninger
- gjendriver kritikk og synspunkter som kunne dra egne standpunkter i tvil, samtidig som det innrømmes svakheter i tilretteleggelsen av undersøkelsen og tolkningen av ens egen empiri
- vurderer metodens eller metodenes egnethet

Sammenfatning:

- resymerer hovedpunktene fra hele undersøkelsen, dvs. punktene som leder fram til konklusjonen

Konklusjon:

- presiserer hovedpåstanden som var utgangspunktet for artikkelen (problemet), og hvordan et kunnskapshull nå er fylt
- gir en kort gjennomgang av den dokumentasjonen og argumentasjonen som konklusjonen hviler på
- gjengir kort de forbeholdene som diskusjonsdelen fikk fram tidligere i artikkelen

Perspektivering:

- peker på den videre betydningen av det artikkelen har kommet fram til, f.eks. hvilke kunnskapshull som fortsatt finnes eller har oppstått, og hva den nye vitenen kan brukes til i praksis og teoretisk
- kommer med forslag til videre forskning som kan bekrefte eller utvide artikkelens overordnede påstand

Litteraturliste, sluttnoter, bilag/appendikser m.m. (2016 s. 70-71)

Det lønner seg å finne fram til og diskutere motargumenter mot f.eks. egen dokumentasjon og metode, og altså ikke avvente at andre skal finne “diskusjonspunktene” og svakhetene (Rienecker, Jørgensen og Gandil 2016 s. 77). Med alle framgangsmåter er det begrensninger og svakheter, og det er derfor på sin plass å ta forbehold (Rienecker, Jørgensen og Gandil 2016 s. 78).

Innledningen til en vitenskapelig artikkel kan berøre disse momentene (men ikke nødvendigvis i denne rekkefølgen):

- innkretsing av problemet
 - problemformulering, med begrunnelser
 - undersøkelsens formål
 - forfatterens forforståelse og eventuelle hypoteser
 - om metoden eller metodene som skal brukes, med begrunnelser
 - begrepsvalg/teorivalg/analysestrategi. med begrunnelser
 - begrepsdefinisjoner
 - valgt empiri, med begrunnelser
 - avgrensning, med begrunnelser
 - overblikk over hva som er skrevet om emnet
 - artikkelens oppbygning/struktur
- (Rienecker, Jørgensen og Gandil 2016 s. 81)

Når det gjelder den delen av artikkelen som diskuterer ens egen undersøkelse, bør disse momentene være med:

- hva som er resultatene av undersøkelsen, særlig de viktigste resultatene
 - diskusjon av spesifikke problemer med metodens eller metodenes anvendelighet i det konkrete, foreliggende tilfellet
 - praktiske problemer som har oppstått, f.eks. med å gjennomføre undersøkelsen på en optimal måte i forhold til metodens krav/idealer.
 - forklaring på uventete resultater
 - forklaring på og kritikk av resultatene sett i lys av eget undersøkelsesdesign (metoder)
- (Rienecker, Jørgensen og Gandil 2016 s. 87)

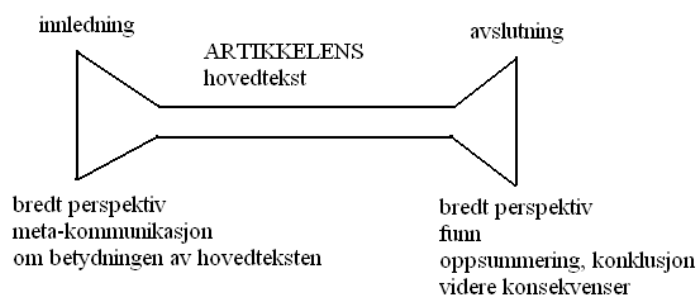
Diskusjonen av eget forskningsarbeid i forhold til andres forskning, kan ta med det følgende:

- diskusjon av overensstemmelser og uoverensstemmelser med andres arbeid og deres metoder, og forklaringer på dette
- diskusjon av, forklaringer på og kritikk av resultater sett i lys av andres viktige bidrag på området
- forklaring på hvordan ens egen undersøkelse gir et bidrag til den samlede viten og “the scholarly conversation in the field”
- forslag til framtidige arbeid på området

(Rienecker, Jørgensen og Gandil 2016 s. 89) Det er en fordel om diskusjonen ikke bare forklarer egne resultater, men at det diskuteres opp mot og på bakgrunn av de undersøkelsene som er presentert i artikkelens litteraturgjennomgang.

Alle metoder har sine svakheter. Informanter kan f.eks. tendere til “response bias, inaccurate reporting and denial” (Rienecker, Jørgensen og Gandil 2016 s. 87). Derfor er det viktig at en vitenskapelig artikkel inkluderer metodisk selvkritikk, altså tar høyde for lesernes innvendinger. Dette styrker forfatterens ethos, ved at forfatteren virker reflektert, selvkritisk og ærlig.

Denne “trådsnelle-figuren” viser strukturen i mange artikler visuelt:

Metakommunikasjonen kan gjelde formen i teksten, rekkefølgen av momentene, om forfatterens forhold til problemet, om kildene, om eksemplene osv. Hoveddelen avgrenser/begrenser for å gå i dybden (i stedet for bredde og overfladiskhet).

Det finnes ulike sjangerkonvensjoner for ulike typer artikler, f.eks. når det gjelder hvordan tekstens innledning kan være. “Det er flere måter du kan begynne din innledning på. Du kan skrive:

- En historisk innledning

Her gir du et historisk riss av emnet. Det er en informativ innledning som nærmer seg leksikonsjangeren. Her må årstall og dato nevnes.

- Komparativ innledning

Du sammenligner tekster, begivenheter, ting osv. Du må finne fordeler, ulemper. Ulikheter og likheter.

- Scenisk, fortellende innledning

Du skriver fortellende. Dette minner om en novelle, hvor språket gjerne er skildrende.

- Dagsaktuell innledning

Du bruker oppdatert informasjon. Husk at her må du bruke og oppgi gode kilder.

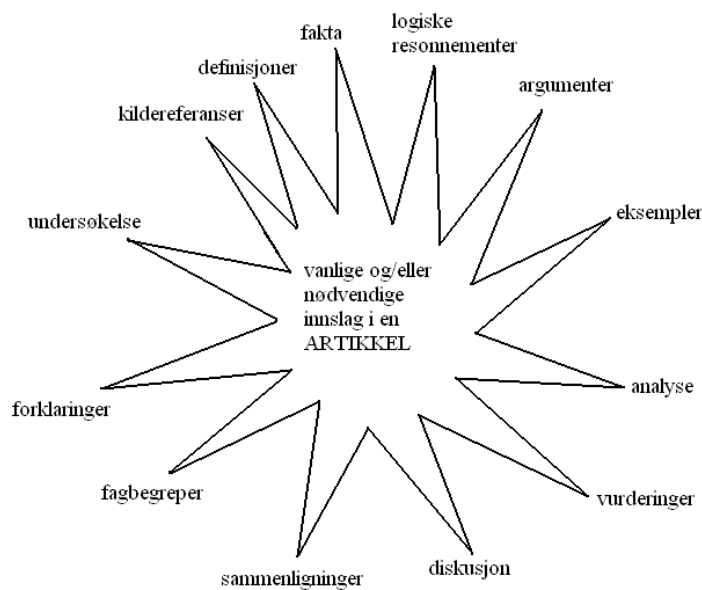
- Definisjons-innledning

Du forklarer hvordan du vil skrive innledningen din. Du kan avklare begreper og forklare hva du legger i dem.

- Spørsmåls-innledning

[...] Hoveddel [...] Standpunkter og påstander skal begrunnes mot hverandre. Her er det viktig at du har funnet deg noen gode kilder, jo bedre påstander og argumenter, jo bedre artikkel! [...] å underbygge denne påstanden med flere holdbare og relevante argumenter – såkalt utdyping. Argumentene utdyper påstandene, enten som en forklaring, en årsak, en begrunnelse, en presisering eller et eksempel. [...] Det er summen av argumentene som danner et resonnement. [...] Eksempler på styrkemarkører kan være: På den ene/andre siden, først og fremst, derfor, i tillegg til, følgelig, i motsetning til, på bakgrunn av, for det første/andre/ tredje... [...] Det er lett å bli for generell når man skriver artikkel. Dersom du bruker helt konkrete eksempler blir stoffet enklere å forstå og du viser at du eier stoffet på en god måte. Det er viktig å vise til konkrete eksempler som utdyper påstanden og gjør utsagnet troverdig.” (<http://studieweb.no/hvordan-skrive-en-artikkel/>; lesedato 16.11.16)

Stjerne-figuren nedenfor viser noe av det som kan og bør være innslag i artikkelens hoveddel:

Det som på svensk kalles en “oppsats” (studentoppgave), skal ifølge Lotte Rienecker og Peter Stray Jørgensen være en tekst som “visar uppenbar sjålvst ndighet [...] visar professionelt (och eventuelt personlig) engagement [...] demonstrerar (omfattande) kunskaper [...] motiverar alla val” m.m. (2002 s. 27)

Læringsmålene som leseren skal nå, er vanligvis høyt oppe på denne skalaen (det mest krevende står øverst, det enkleste nederst):

Handling: sette i perspektiv og stille opp handlingsforslag

Vurdering: vurdere ut fra ulike kriterier

Syntese: kombinere deler til helhet og tolke

Analyse: studere deler analytisk og se system/struktur

Anvendelse: prøve ut og bruke

Forståelse: forklare med egne ord

Kunnskap: kjenne igjen og parafrasere

(basert på Benjamin Bloom, her gjengitt fra Rienecker og Jørgensen 2002 s. 35)

Forskjellen mellom tre typer artikler kan systematisk settes opp slik:

	Vitenskapelige artikler	Faglige artikler	Formidlende artikler
--	-------------------------	------------------	----------------------

Hensikt/formål (innen diskurs- felleskapet)	Å bidra med ny viten innen forskningsfeltet. Å utdanne. Å påvirke beslutningstakere, administratorer, “policy-makers”.	Å tilby viten, perspektiv, forståelse og handlingsmuligheter på bakgrunn av ny vitenskap eller nye praksiserfaringer som er produsert innen et fagområde.	Å opplyse om ny viten uten at denne nødvendigvis knyttes til dens profesjonelle anvendelsesmuligheter.
Funksjon	Å dokumentere og distribuere forskning og viten til forskere, studenter og fagfeller som har særlig interesse for emnet.	Å bringe videre viten til fagfeller og andre som har en særlig interesse innenfor området, f.eks. praktikere og beslektede faggrupper.	Å forandre og berike lesernes forståelse av et bestemt og relevant fenomen eller problem innen et fagområde. Å styrke og legitimere fagets samfunns- messige posisjon.
Avsenderrolle	Den undersøkende forskeren/underviseren/ studenten. Søker meritering, anerkjennelse	Forsker eller annen fagperson. Er meritert, anerkjent.	Opplysende forsker/ fagperson. Er i prinsippet meritert, anerkjent.
Målgruppe/ mottakere	Det faglige, vitenskapelige felleskap, inklusiv studenter.	Det faglige, profesjonelle fellesskap i bredere forstand, fagets praktikere og brukere.	En interessert offentlighet, brukere.

(oversatt fra Rienecker, Jørgensen og Gandil 2016 s. 20)

En type vitenskapelig artikkel (en undersjanger) er oversiktsartikkelen, som gir oversikt over den forskningen/viten som foreligger på et bestemt område eller i forhold til et spesifikt faglig problem (Rienecker, Jørgensen og Gandil 2016 s. 91). Slike artikler er systematiske, med kritisk gjennomgang av litteratur og undersøkelser på et forskningsområde. En oversiktsartikkel kan fungere som en “vitensbank” der praktikere innen faget kan oppsøke ny kunnskap og aktuelle problemstillinger innen sitt fag.

En annen type vitenskapelig artikkel, altså en undersjanger, er metodeartikkelen. En slik artikkel redegjør for kjennetegn ved hva som er god bruk av en metode som forskningen innen et fag gjør bruk av. Metodeartikkelen undersøker det metodiske grunnlaget for vitenskapelige undersøkelser på et fagområde, og skrives vanligvis av svært erfarne forskere som på en autoritativ måte kan redegjøre for en metodes muligheter, rekkevidde og begrensninger (Rienecker, Jørgensen og Gandil 2016 s. 92). Artikkelen kan også presentere en ny metode, modifisere en kjent metode eller vise hvordan en veletablert metode kan anvendes i møte med nye fenomener og problemer (Rienecker, Jørgensen og Gandil 2016 s. 93).

En tredje undersjanger av den vitenskapelige artikkel er case-artikkelen, som tar for seg en undersøkelse som er foretatt i forbindelse med den praktiske, profesjonelle utøvelsen av et fag (Rienecker, Jørgensen og Gandil 2016 s. 93). Artikkelen bygger

altså ikke på en stor, full-skala vitenskapelig undersøkelse, men et case som fagpersoner har opplevd og gjort interessante erfaringer med. Det kan f.eks. være case som har oppstått i forbindelse med prosjekter der fagets utøvere har prøvd å utfordre noen av fagets allmenne, gjengse oppfatninger.

En artikkel-undersjanger som ikke er vitenskapelig, er kommentarartikkelen. Alf Kjetil Igland og Audun Stølås' bok *Kommentaren* (2008) gir bl.a. tips om hvordan skrive avis kommentarer. "Hvordan begripe hendelser og begivenheter i en stadig sterkere, raskere og mer fragmentert nyhetsstrøm? I denne boken møter du noen av landets fremste medie-kommentatorer. Deres viktigste oppgave er nettopp å forklare hva som skjer, sette de enkelte hendelser inn i en større sammenheng og fremsette og begrunne meninger om det som skjer. Her får du deres syn på egen rolle og funksjon, og du får innblikk i hvordan de arbeider frem sine kommentarer. *Kommentaren* gir også et historisk overblikk over utviklingen av kommentar-journalistikken og dens ulike sjangere. [...] Arbeidet med en kommentarartikkel blir gjennomgått trinn for trinn, og du får en rekke eksempler på kommentarer i norsk presse." (<http://www.adlibris.com/>; lesedato 19.08.13)

Den digitale utviklingen der stadig flere tekster skrives for og publiseres på Internett, gir noen utfordring for artikkelskrivere: "*Modularisering* betyr at artikler må skrives slik at de står på egne ben – siden leseren kommer inn direkte, uten å gå via en forside, må selv relativt korte artikler stå på egen hånd. Enkeltartikler på nettet har lengre levetid enn en papirartikkel. De blir som Lego-klosser: Man kan brette dem løs fra en sammenheng og bruke dem om igjen i en annen." (Espen Andersen i *Aftenposten* 25. januar 2008 s. 4)

"I en rekke fagdisipliner er det førsteforfatteren som har lagt ned mest arbeid med artikkelen. [...] Det er blitt vanlig at vitenskapelige artikler signeres av et kobbel medforfattere. Således kan et *paper* ha 20, 30, i ekstreme tilfeller over 100 medforfattere på listen." (professor Nils T. Hagen i *Forskerforum* nr. 2 i 2009 s. 7)

Alle artiklene og litteraturlista til hele leksikonet er tilgjengelig på <https://www.litteraturogmedieleksikon.no>